

LR ministrui pirmininkui G. Paluckui
LR finansų ministrui R. Šadžiui

Originalas siunčiamas nebus
2025-03-13 Nr. S.74

Lietuvos verslo asociacijos: planuojama mokesčių pertvarka neatitinka esminio tikslo – užtikrinti Lietuvos saugumą

Asociacijos Investors' Forum, asociacijos „Vienaragiai LT“, Lietuvos darbdavių konfederacijos, Lietuvos pramonininkų konfederacijos, Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos ir Lietuvos verslo konfederacijos atstovai, reaguodami į viešai pasirodžiusius Finansų ministerijos planuojamus mokesčių pakeitimus, kviečia nedelsiant pradėti diskusijas su Lietuvoje veikiančiomis verslą vienijančiomis organizacijomis. Turime kartu išsklaidyti visuomenės ir verslo baimes dėl galimų ypač neigiamų tokių pakeitimų pasekmių Lietuvos ekonomikos augimui. Primename Vyriausybės atstovams premjero Gintauto Palucko, kuriuo nuoširdžiai pasitikime, duotą viešą pažadą dėl bet kokių mokesčių pakeitimų tartis su verslo bendruomene.

Esame įsitikinę, kad valstybės saugumas yra svarbiausias visų mūsų prioritetas ir didinti finansavimą šalies gynybai yra būtina. Todėl pritariame ir kartu reikalaujame, kad mūsų išrinkti politikai imtųsi priemonių, reikalingų valstybės ir mūsų visų saugumui užtikrinti.

Tuo metu žiniasklaidoje pavišinti siūlomi mokesčių pakeitimai pirmiausia kelia klausimą dėl atitikimo esminiam tikslui: per greičiausią galimą laiką surinkti reikiamą sumą šalies gynybai finansuoti. Be to, šie galimai siūlomi mokestiniai pokyčiai gali **reikšmingai susilpninti** šalies ekonomikos **konkurencingumą**, pabloginti investicijų pritraukimą bei paskatinti esamų užsienio investuotojų ir Lietuvos investuotojų lėšų perkėlimą į patrauklesnes šalis. Tokia politika lemtų mažėjančią šalies bendrąjį vidaus produktą, o dėl to, savo ruožtu, taip pat mažėtų ir finansavimas gynybai. Buhalterinis padidėjusių pajamų į biudžetą skaičiavimas yra ilgalaikė politinė klaida, kuri niekaip neįvertina parastų investicijų ir atitinkamai sumažėjusių pajamų į biudžetą.

Norime atkreipti dėmesį, kad valstybės saugumas yra visos visuomenės interesas, taigi visos visuomenės grupės turėtų pagal išgales prisidėti prie viešosios gėrybės – krašto apsaugos – kūrimo.

Todėl, atsižvelgdami į geopolitinę padėtį ir šalies įsipareigojimus **tvariai ir sparčiai** didinti gynybos finansavimą, siūlome nedelsiant:

- Didinti pridėtinės vertės mokestį (PVM) 1 proc. punktu. Tokiu būdu jau nuo kitų metų pradžios reikšmingai didėtų finansavimas gynybai.
- Įvesti visuotinį mokestį gyvenamosios paskirties nekilnojamam turtui (NT), kuris yra mažiausiai žalingas ekonomikos augimui. Visuotinis NT mokestis neskatina emigracijos, jo neįmanoma perkelti į užsienį, o administruoti lengva ir pigu. Daugelyje Vakarų Europos šalių NT mokestis yra vienas iš pagrindinių biudžeto pajamų šaltinių, tačiau Lietuvoje jis vis dar fragmentuotas ir ribotas.
- Surenkamos lėšos turėtų būti skiriamos išimtinai tik gynybai finansuoti, o ne politinių partijų rinkiminei darbotvarkei tenkinti.
- Visuomenė ir verslas taip pat pasigenda valstybės įsipareigojimo mažinti savo išlaidas.

Toliau atkreipiame dėmesį į kelis labiausiai svarstytinus pakeitimus:

1. Didesni tarifai – mažesnis konkurencingumas

Pirmiausia didesnio gynybos finansavimo poreikį iš esmės galima tenkinti iš ekonominio augimo, kurį būtina spartinti. Atkreipiame dėmesį, kad nuo karo Ukrainoje pradžios Lietuvoje nebuvo nė vienos pakankamai reikšmingos naujos investicijos (neskaičiuojant anksčiau padarytų investicijų plėtros). Po tokios reformos didelė

dalį ir vietos verslo gaus galutinę paskatą diversifikuoti savo investicijas į kitas šalis. Nes pasiūlymai didinti didžiausią poveikį ekonomikos augimui turinčius pelno ir gyventojų pajamų mokesčių tarifus tiesiogiai prieštarauja siekiui auginti Lietuvos ekonomiką.

Atkreipiame dėmesį, kad siūlomo **pelno mokesčio tarifo didinimo nuo 16 iki 18 proc.** finansinė nauda buvo skaičiuojama deramai neįvertinus ilgalaikio tarifo poveikio. Pirma, pelno mokestis praėjusiais metais jau buvo padidintas 1 proc., tad siūlomas drastiškas didinimas dar dviem procentiniais punktais neigiamai paveiks investicinį klimatą. Antra, didžiausią pelno mokesčio didinimo neigiamą poveikį pajaučia mažiausias pajamas gaunantys darbuotojai, dirbantys žemesnės pridėtinės vertės sektoriuose, kuriuose sunku investuoti į produktyvumo didinimą. Trečia, aritmetiškai skaičiuojamos papildomos pajamos nebūtų tokios didelės ir nepadengtų reikiamo gynybai lėšų poreikio.

Tas pats pasakytina apie **progresinio gyventojų pajamų mokesčio (GPM) įvedimą**. Galime pagrįstai teigti, kad jo planuojama nauda gerokai mažesnė už galimą žalą. Pirma, Lietuva jau šiandien surenka daugiau mokestinių pajamų iš GPM, negu vidutinė EBPO valstybė. Antra, GPM didinimas didintų kvalifikuotos darbo jėgos emigracijos riziką, o itin aukštų pajamų apmokestinimo didinimas lemtų kapitalo – mobiliausio gamybos veiksnio – susitraukimą arba lėtesnį augimą Lietuvoje. Tai vidutiniu laikotarpiu baigtųsi mažesnėmis investicijomis, lėtesniu darbo našumo augimu ir lėčiau augančiu darbo užmokesčiu.

Trečia, siūlomas progresinis GPM bei individualios veiklos ir darbo santykių apmokestinimo suvienodinimas gali padaryti reikšmingą žalą Lietuvos ekonomikai. Jis gali ypač pakenkti regionų smulkiąjam verslui, savarankiškai veiklai ir privačiai iniciatyvai. Laikomės pozicijos, kad individuali veikla yra verslo, o ne darbo santykių veikla. EBPO analizė rodo, kad iš esmės visos EBPO šalys apmokestina skirtingos kilmės pajamas skirtingais tarifais, tarp jų ir mažesniais tarifais apmokestina verslo grąžą¹.

2. Draudimo įmokų ir cukraus mokesčiai: diskriminuojantys ir beverčiai

Kritiškai vertiname ir siūlymą apmokestinti draudimo įmokas. Būtina pabrėžti, kad daugiau kaip pusės draudimo paslaugų Lietuvoje vartotojas yra verslas. Taigi draudimo įmokų mokestis būtų dar vienas verslo mokestis, su visomis iš to išplaukiančiomis pasekmėmis Lietuvos konkurencingumui. Augant gyventojų apdraustumui daugelyje sričių, mažėja socialinės apsaugos ar valstybės biudžeto finansavimo poreikis likviduojant dalies krizių, nelaimių ir avarijų padarinius.

Nepritariame ir vadinamojo cukraus mokesčio įvedimui. Skaičiuojama, kad iš šio mokesčio biudžetas galėtų gauti apie 25 mln. eurų pajamų. Taigi fiskalinis tokio mokesčio poveikis yra itin menkas, palyginti su administravimo kaštais, įgyvendinimo sudėtingumu ar didėjančia administracine našta nedidelei daliai verslo.

Visi minėti mokesčiai akivaizdžiai neatitinka pagrindinio keliamo tikslo: reikšmingai ir greitai padidinti Lietuvos krašto apsaugos finansavimą. Todėl jei planuojama įvesti naujus mokesčius, jie turėtų būti plačios bazės ir remtis visuotinio principu.

¹ “The paper shows that dividend income and capital gains are generally subject to lower [Effective tax rates] than wage income at the personal level <...> When taking into account taxes paid by both firms and individuals, capital income generally remains tax-favoured in many countries although the gap between labour and capital income taxation may be narrower than when considering only personal-level taxes,” Hourani, D. et al. (2023), “[The taxation of labour vs. capital income: A focus on high earners](#)”, *OECD Taxation Working Papers*, No. 65.

Atsižvelgdamos į tai, kas išdėstyta, verslo organizacijos:

- **Nepitaria** siūlomam gyventojų ir verslo pajamų apmokestinimo didinimui;
- **Siūlo surinkti bent 500 mln. Eur** gynybai per ekonominiam augimui mažiausiai žalingus, kuo platesnę bazę turinčius mokesčius, visų pirma per PVM ir visuotinį mokestį gyvenamosios paskirties nekilnojamam turtui.
- **Siūlo imtis visų priemonių Lietuvos ekonomikos augimui didinti ir, priešingai, nesiimti jokių priemonių, kurios keltų riziką tokio tikslo įgyvendinimu, kaip antai, GPM ir pelno mokestis.**
- **Siūlo Vyriausybę įsipareigoti valstybės išlaidas** sumažinti visose srityse 5 procentiniais punktais.
- **Ragina** įvertinti palankią Lietuvos fiskalinę poziciją ir išnaudoti skolinimosi gynybos reikmėms mechanizmus.

Dar kartą reiškiamo susirūpinimą dėl mokesčių pakeitimų rengimo proceso ir tikimės konstruktyvaus dialogo planuojant tokius svarbius ir reikšmingą poveikį šalies konkurencingumui ir verslo aplinkai turinčius sprendimus.

Asociacijos „Investors’ Forum“
valdybos pirmininkas

Rolandas Valiūnas

Asociacijos „Vienaragiai LT“ vadovė

Gintarė Verbickaitė

Lietuvos darbdavių konfederacijos prezidentė

Aurelija Maldutytė

Lietuvos pramonininkų konfederacijos prezidentas

Vidmantas Janulevičius

Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų
asociacijos l.e.p. prezidentas

Sigitas Gailiūnas

Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas

Andrius Romanovskis